

בש"פ 7340/17 - אדם דפס נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7340/17

כבוד השופט ע' פוגלמן
אדם דפס

לפני:
העורר:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב'
השופט נ' אבו טהה) במ"ת 47059-07-17 מיום
18.9.2017

(26.9.2017)

ו בתשרי התשע"ח

תאריך הישיבה:

עו"ד ירון ברזילי

בשם העורר:

עו"ד עידית פרג'ון

בשם המשיבה:

החלטה

לפניי ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) מיום 18.9.2017, שבגדרה הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

1. נגד העורר ונגד נאשם נוסף (להלן: השותף) הוגש כתב אישום המייחס להם ביצוע עבירות של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ועבירה של החזקה סכין לפי סעיף 186 לאותו החוק.

עמוד 1

בתמצית, כעולה מכתב האישום, בין העורר לבין המתלונן התגלע ויכוח שבמהלכו התנפל העורר על המתלונן ופצע אותו בגבו ובזרועו השמאלית באמצעות סכין. סמוך לאחר מכן, שותפו של העורר תקף את אחיו של המתלונן באמצעות סכין ופצע אותו בראשו, בצווארו ובגבו. כשלושה שבועות לאחר האירוע - ביום 14.7.2017 - נעצרו העורר ושותפו. בד בבד עם הגשת כתב האישום - ביום 20.7.2017 - הגישה המדינה בקשה לעצור את השניים עד לתום ההליכים. ביום 31.7.2017 קבע בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט ע' כהן) כי קיימת נגד העורר תשתית ראייתית לכאורית, זאת בהתבסס על סרטון ממצלמת אבטחה סמוכה שתיעד את האירוע; כמו גם העובדה שהעורר שתק בחקירתו במשטרה. בהמשך לכך, הורה בית המשפט על המשך מעצרו של העורר ועל עריכת תסקיר שירות המבחן בעניינו (להלן: התסקיר).

להשלמת התמונה יוער כי ביום 31.7.2017 הורה בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט ע' כהן) - בשים לב להסכמת הצדדים - על שחרורו של שותפו של העורר לחלופת מעצר, בתנאים שפורטו בהחלטה. זאת נוכח קביעת בית המשפט אשר לקשיים בתשתית הראייתית שעומדת לחובתו.

2. בתסקיר צוין כי לעורר - בן 27 נשוי ואב לשלושה ילדים קטנים - עבר פלילי הכולל 9 הרשעות קודמות - בין היתר - בגין עבירות אלימות, סמים ורכוש. כמו כן לעורר שני תיקי מב"ד, שבאחד מהם הוגש כתב אישום. צוין כי בגיל 14 נשלח העורר למעון סגור עקב התנהגות תוקפנית; ובהמשך לכך - בגיל 17 - ריצה 18 חודשי מאסר בפועל בגין הרשעה בפלילים. זמן קצר לאחר שחרורו נעצר שוב, מעצר ממנו השתחרר לפני כשלוש שנים. שירות המבחן ציין כי מאז שחרורו השתלב העורר בעבודות מזדמנות, כאשר טרם מעצרו הנוכחי עבד כ-4 חודשים עם קרוב משפחה בהתקנת בריכות ביתיות. מהתסקיר עולה כי בשנת 2010 הועמד העורר בפיקוח מעצר של שירות המבחן, שבמסגרתו השתלב בקבוצה טיפולית. התרשמות שירות המבחן הייתה כי העורר משקיע מאמצים לשנות את התנהלותו ואת אורחות חייו. במפגש עמו ציין העורר כי הוא מבקש סיוע ועזרה בהכוונתו לניהול אורח חיים נורמטיבי; וכי הוא חש מצוקה במעצר נוכח הריחוק מבני משפחתו. עם זאת, התרשם שירות המבחן "מקיומו של פער בין רצונו של [העורר - ע' פ'] לנהל אורח חיים נורמטיבי ולהימנע ממעורבות בפלילים, לבין יכולתו לנקוט בצעדים ממשיים ליצירת שינוי בחייו, שכן לאורך השנים למרות ההזדמנויות הטיפוליות הרבות שניתנו לו [...] לא השכיל לנצלן וכן לא הצליח לפתח בכוחות עצמו מערכת ערכים נורמטיבית". אשר למסוכנות הנשקפת מהעורר צוין - בשים לב לעברו ולהערכה כי במהלך השנים אימץ העורר "דפוסי התנהגות שוליים ועבריינים" - כי זו בינונית, וכי "במידה וינהג בעתיד באלימות, חומרתה הצפויה של התנהגותו האלימה תהיה בינונית אף היא". שירות המבחן נדרש לחלופה שהציע שהעורר - בביתו בפיקוח אשתו ובני משפחתו. צוין כי המפקחים שהוצעו הם "רציניים" ו"מודעים להליך המשפטי ומתייחסים בחומרה לעבירות". עם זאת, שירות המבחן העריך כי נוכח מאפייני אישיותו של העורר, קשייו בהצבת גבולות, נטייתו להיגרר אחר "חברה שולית" וקשייו להיענות לגבולות חיצוניים, המפקחים המוצעים "יתקשו לספק פיקוח מפחית סיכון". בנתון לכך, שירות המבחן נמנע מלבוא בהמלצה על שחרורו של העורר ממעצר.

3. ביום 28.8.2017 הורה בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט ג' גדעון) לבחון את האפשרות לעצור את העורר בפיקוח אלקטרוני. זאת, על רקע בקשת העורר, שנשמעה - בין היתר - על כך ששותפו לכתב האישום שוחרר למעצר בית (בתנאים שנקבעו בהחלטה). בית המשפט ציין כי אין הוא סבור שיש בסיס להשוואה בין עניינו של העורר לבין זה של השותף. נקבע כי אמנם לשני הנאשמים נסיבות חיים דומות, ובכלל זה גם עבר פלילי. יחד עם זאת, בעניינו של השותף נקבע כי יש חולשה ראייתית משמעותית, בניגוד לעניינו של העורר. יחד עם זאת, מששירות המבחן לא נדרש לאפשרות מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני, נקבע כי יש לאפשר את בחינתה. על רקע זה הגיש שירות המבחן תסקיר משלים (להלן: התסקיר המשלים) בעניינו של העורר. שירות המבחן חזר על דבריו אשר לרצינותם של המפקחים

המוצעים. צוין כי בעבר הועמד העורר בפיקוח מעצר של שירות המבחן והצליח לשמור על תנאי השחרור ללא הפרה לפרק זמן ממושך; וכי - בשים לב להשפעתו המרתיעה של המעצר הנוכחי - יש לעורר "יכולת שליטה באופן שיסייע לו לעמוד בתנאי מעצר בפיקוח אלקטרוני". בנתון לכך שירות המבחן בא בהמלצה לעצור את העורר בפיקוח אלקטרוני בביתו ובפיקוח בני משפחתו. עוד הומלץ להעמיד את העורר לפיקוח של שירות המבחן למשך חצי שנה.

4. ביום 18.9.2017 הורה בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים. בית המשפט עמד על האמור בתסקיר, שלפיו רמת המסוכנות הנשקפת מן העורר בינונית; ועל הרשעותיו הקודמות. צוין כי נתונים אלה "מקשים על מתן אמון במשיב [העורר - ע' פ'] ותומכים במסקנה בדבר מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריח". אשר למפקחים שהוצעו על ידי העורר, צוין כי שירות המבחן התרשם מרצינותם; וכי, עם זאת, בתסקיר נמצא כי אין בהם כדי להפחית את המסוכנות הנשקפת מהעורר במסגרת חלופת מעצר. עוד עמד בית המשפט על עמדת שירות המבחן בתסקיר המשלים, שבא בהמלצה לעצור את העורר בפיקוח אלקטרוני ובפיקוח המפקחים המוצעים. נקבע כי פערים אלה בין התסקירים, בשים לב לפרק הזמן שחלף בין מועדי עריכתם, ובהיעדר הבהרה על אודות הסיבות לשינוי בעמדת שירות המבחן, "אכן מעלים תמיהה". בנתון לכך, ומשהמעצר בפיקוח אלקטרוני שנבחן היה בעיר מגוריו של העורר בביתו - שם גם בוצעו לכאורה העבירות המיוחסות לו - צוין בית המשפט כי "לא ברור [...] עד כמה יוכלו המפקחים לשמש עבור המשיב [העורר - ע' פ'] גורמים סמכותיים ומציבי גבולות, אשר יוכלו לאיין את המסוכנות הנשקפת מן המשיב". עוד נקבע כי אין מקום להידרש בשנית לטענת העורר, שלפיה שותפו שוחרר לחלופת מעצר - עניין הנושא משקל גם לגבי מעצרו שלו. זאת, שכן הטענה נדונה ונדחתה כאמור, נוכח ההבחנה בין העורר לבין שותפו. לבסוף, סיכם בית המשפט וקבע כי המסוכנות הרבה הנשקפת מהעורר, הנלמדת מטיב העבירות המיוחסות לו, חומרתן ונסיבות ביצוען, בשילוב עם מאפייני אישיותו, עברו הפלילי והקביעות שנקבעו בתסקיר - אינם מאפשרים להפיג את המסוכנות הנשקפת מהעורר במסגרת מעצר בפיקוח אלקטרוני במתווה שנבחן.

5. מכאן הערר שלפניי. העורר מיקד את טענתו בהבחנה לעניין המעצר בינו לבין שותפו לכתב האישום. נטען כי אין מקום להבחנה האמורה. זאת משמדובר בשני נאשמים בעלי מאפיינים דומים - מיוחסות להם אותן עבירות, הם בני אותו גיל, גרים בסמיכות, לשניהם עבר פלילי דומה ושניהם שתקו בחקירתם במשטרה. עוד צוין כי לא היה מקום לדחות את עמדת שירות המבחן בתסקיר המשלים. כך שכן הפער שקיים לכאורה בין התסקיר לבין התסקיר המשלים מקורו בהתייחסות השונה של שירות המבחן לאפשרות שחרורו של העורר לחלופה בשונה ממעצרו בפיקוח אלקטרוני, שהוא גורם מרתיע ומפחית סיכון.

המשיבה סומכת ידיה על החלטת בית משפט קמא. לטענתה אין להורות על מעצר העורר בפיקוח אלקטרוני נוכח המסוכנות הרבה שנשקפת ממנו, נסיבות ביצוע העבירה, עברו הפלילי והאמור בתסקיר. צוין כי בית המשפט קבע כי אין מקום לגזור גזירה שווה בין שותפו של העורר לבין העורר עצמו אשר לעניין המעצר, נוכח ההבחנות בתשתית הראייתית שקיימת נגד כל אחד מהם.

6. לאחר שעינתי בערר ובנספחיו, ושמעתי את טענות הצדדים בדיון לפניי, באתי למסקנה כי דינו להידחות. נקודת המוצא לדיון לפניי היא החלטת בית המשפט קמא אשר לקיומן של ראיות לכאורה בעניינו של העורר; כמו גם קיומה של עילת מעצר בעניינו. כידוע, מקום שבו נקבע כי נגד נאשם קיימת תשתית ראייתית לכאורית להרשעתו במיוחס לו בכתב האישום, וכשקיימת עילה למעצרו, על בית המשפט לבחון אם ניתן להגשים את תכלית המעצר באמצעות חלופה שתאיין את המסוכנות הנשקפת מהנאשם, ושתפחית את הפגיעה בחירותו (סעיף 21(ב) לחוק המעצרים; בש"פ 5191/13 אבו חאמד נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (29.7.2013)). לא מצאתי להתערב בקביעת בית המשפט קמא, שלפיה החלופה

שהוצעה כמו גם מעצר בפיקוח אלקטרוני אינם מתאימים בנסיבות עניינו של העורר. ער אני לקביעת שירות המבחן בתסקיר המשלים, שבא בהמלצה לעצור את העורר בפיקוח אלקטרוני. אולם, כידוע, אף שבית משפט זה נותן משקל להמלצת שירות המבחן אין הוא כבול לאמור בה, וכך ביתר שאת מקום שבו קבע שירות המבחן כי נשקפת מסוכנות מן העורר (בש"פ 6056/14 נחמן נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (23.9.2014)). לעורר עבר פלילי מכביד הכולל, בין היתר, ביצוע עבירות אלימות. לכך יש להוסיף כי - כעולה מכתב האישום - העורר נשא עמו סכין בטרם התגלע הוויכוח שהוביל לביצוע העבירות המיוחסות לו; וכי - כטענת המשיבה שלא נסתרה - הוא נמלט לאחר האירוע ואותר רק לאחר 10 ימים. עוד לחובת העורר עומדות הקביעות שנקבעו בתסקיר שירות המבחן, שלפיהן המסוכנות הנשקפת ממנו בינונית, והוא מתקשה להציב לעצמו גבולות. ממועד עריכת התסקיר ועד לעריכת התסקיר המשלים לא חל שינוי במסוכנות הנשקפת מן העורר, כמו גם ביכולתו להציב לעצמו גבולות ולהימנע מביצוע עבירות - ואף שירות המבחן לא טען כך - עניין הנושא עמו משקל בהחלטה להימנע משחרורו של העורר ממעצר. לכך יש להוסיף כי אף העורר לפני מיקד את טענותיו בהבחנה לעניין המעצר בינו לבין שותפו לכתב האישום. טענה זו נדונה ונדחתה בבית המשפט המחוזי, שקבע - כאמור - כי קיים שוני מהותי בתשתית הראייתית שעומדת, בשלב זה, לחובת כל אחד מן הנאשמים. עניינו של שותפו של העורר לכתב האישום אינו עומד לפני, ואין לי יסוד לקבוע כי הקביעה שלפיה עוצמתן של הראיות העומדות נגדו פחותה - אינה מבוססת. משכך ברי כי יש שוני רלוונטי בין השניים, שכן עוצמת הראיות היא נתון רלוונטי בשאלת המעצר עד תום ההליכים. משנדחת טענת ההפליה בין העורר לבין שותפו, אינני רואה עילה להתערב בהכרעתו של בית המשפט המחוזי.

סוף דבר: הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, ז' בתשרי התשע"ח (27.9.2017).

ש ו פ ט